

Rapportage armoedegelden 2014/2015 en voorstel verdeling armoedegelden 2017

Gemeente Tynaarlo

Inleiding

In 2013 heeft staatssecretaris Jetta Klijnsma extra middelen beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Hierbij is specifiek aandacht voor ondersteuning van kinderen die in armoede opgroeien. De gemeente Tynaarlo ontvangt deze middelen tot en met 2018. In 2014 heeft de raad besloten over de inzet van de financiële middelen voor 2014 en 2015. In 2015 is er een onderzoek uitgevoerd naar armoede in de gemeente Tynaarlo. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek is een voorstel gedaan voor de verdeling van de armoedegelden voor 2016.

Voor u ligt een rapportage over de inzet van de armoedegelden 2014 en 2015. Op basis van deze rapportage wordt aan de raad een voorstel ter besluitvorming voorgelegd voor de inzet van de armoedegelden in 2017.

Verdeling armoedegelden 2014 en 2015

Beschikbaar	2014: €2.000-	2015: €2.000
St. Voedselbank M-Drenthe	3.600	4.000
St. Leergeld	5.000	5.000
Schuldhulpverlening	40.000	35.000
Jeugdsportfonds	7.000	3.000
Jeugdcultuurfonds	6.400	2.000
Individuele inkomenstoeslag	-	8.000
Bijzondere bijstand	-	25.000
Totaal	62.000	82.000

Verdeling armoedegelden 2016

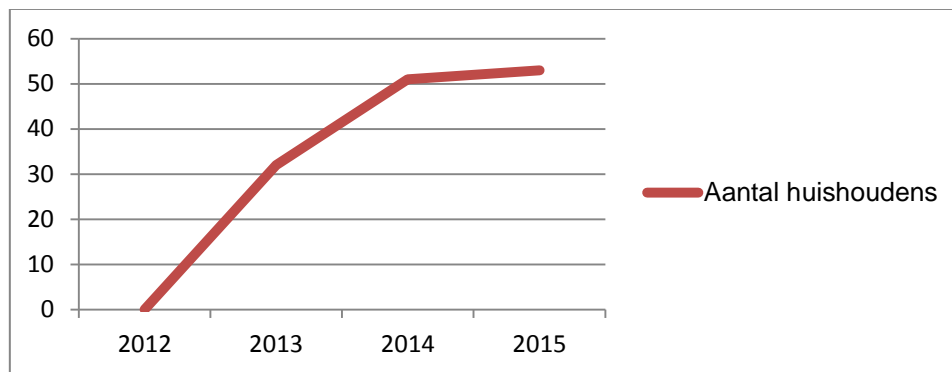
Beschikbaar	2016: €3.420
St. Voedselbank M-Drenthe	4.000
St. Leergeld	5.000
Jeugdsportfonds	4.000
Jeugdcultuurfonds	3.000
Individuele inkomenstoeslag	8.000
Bijzondere bijstand	25.000
Schuldhulpverlening	31.000
Folder ondersteuningsmogelijkheden	3.000
Totaal	83.000

De Voedselbank

De Voedselbank levert een bijdrage aan de vermindering van (verborgen) armoede en de verspilling van voedsel. De gemeente Tynaarlo valt onder het werkgebied van Stichting Voedselbank Midden-Drenthe en heeft een uitgiftepunt in Zuidlaren. De Voedselbank biedt ondersteuning aan gezinnen/alleenstaanden die, door welke oorzaak ook, in financiële problemen zijn geraakt. Als men aan een bepaalde norm voldoet t.a.v. het beschikbare leefgeld kan men in aanmerking komen voor noodhulp door middel van een wekelijks voedselpakket. Het streven is dat de aanvragers zo snel mogelijk weer op eigen benen kunnen staan dan wel door de hulpverlening kunnen worden geholpen.

Cijfers gemeente Tynaarlo 2014 en 2015

In onderstaande tabel is te zien dat het aantal verstrekking de afgelopen jaren flink is gestegen. De groei tussen 2014 en 2015 minder groot is dan de jaren daarvoor. Op 31 december 2015 maakten 53 huishoudens gebruik van de Voedselbank, waarbij het ging om 140 personen waarvan er 55 personen jonger waren dan 18 jaar.

Ontwikkeling aantal huishoudens 2012-2015

Begin 2016 is het aantal gezinnen teruggelopen naar 40 gezinnen. De reden hiervoor is dat huishoudens maximaal drie jaar gebruik kunnen maken van de Voedselbank. Het uitgiftepunt in Zuidlaren is in 2013 gestart en begin 2016 hebben dus veel gezinnen afscheid genomen van de Voedselbank. De Voedselbank geeft aan dat bij veel van deze mensen de situatie niet verbeterd is. In 2016 wordt actief ingezet op samenwerking tussen de Voedselbank en de sociale teams en het overdragen van mensen wanneer zij stoppen bij de Voedselbank (naast tussentijdse gesprekken). Naast de mensen die drie jaar gebruik maken van de Voedselbank, staat 50% van de afnemers binnen een jaar weer op eigen benen.

Het grootste percentage afnemers van de Voedselbank in Zuidlaren zijn alleenstaanden (45%), gevolgd door huishoudens met twee volwassenen en een kind (25%) en huishoudens met twee volwassenen (13%). Daarnaast gaat het om gezinnen met drie volwassenen en een kind en één volwassene en een kind.

De samenstelling tussen 2014 en 2015 is enigszins veranderd: het aantal alleenstaande afnemers en het aantal paren (twee volwassenen) is gegroeid. Daarnaast is een daling te zien in het aantal huishoudens met twee volwassenen en een kind en het aantal alleenstaande afnemers met een kind. Wel gaat het in Tynaarlo gemiddeld om grotere huishoudens en zijn er dus meer kinderen betrokken dan in Aa en Hunze, Assen en Midden-Drenthe.

Een andere ontwikkeling van het afgelopen jaar is de toename van vluchtelingen die gebruik maken van de Voedselbank.

Stichting Leergeld

Stichting Leergeld verleent financiële- en materiële hulp aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar, die niet maatschappelijk kunnen participeren (school, cultuur, sport en welzijn) door financiële redenen. De stichting schiet te hulp zodra er geen mogelijkheden zijn van een voorliggende (wettelijke) voorziening. De aanvullende hulp van Leergeld moet passen binnen het belangrijkste criterium: het voorkomen van uitsluiting door het bevorderen van 'meedoen'.

Cijfers Tynaarlo

Stichting Leergeld Noord Drenthe is 9 maart 2015 van start gegaan in de gemeente Assen, Aa en Hunze en Tynaarlo. In 2014 heeft de stichting vanuit de armoedegelden 2014 een startbudget ontvangen. In iedere gemeente is een kantoor beschikbaar, waar de coördinatoren en intermediairs gestart zijn met het behandelen van de aanvragen. Het opstarten van de nieuwe stichting heeft een grote tijdsinvestering gevergd. Er is een bestuur gevormd en er zijn coördinatoren en intermediairs geworven. De vrijwilligers zijn aan de slag gegaan om aandacht en bekendheid te krijgen en om een netwerk op te zetten.

Sinds de start van Stichting Leergeld in Tynaarlo zijn er 44 aanvragen ingediend. Het gaat hierbij om 23 gezinnen en 46 kinderen. Totaal gaat het in de drie gemeenten die onder Stichting Leergeld Noord Drenthe vallen om 202 aanvragen voor 164 kinderen.

De voornaamste aanvragen zijn:

- Schoolbenodigdheden
- Schoolreizen/excursies
- Laptops
- Fietsen
- Reiskosten VO/BO
- Zwemmen
- Sportaanvragen jeugdsportfonds met Leergeld als intermediair. In 2015 is er een samenwerkingsovereenkomst getekend met het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds.

De aanvragers bij Stichting Noord Drenthe bestaat voor ongeveer de helft uit gezinnen die in de schuldhulpverlening zitten. Het zijn zowel eenouder- als tweeoudergezinnen.

Stichting Leergeld heeft voor Tynaarlo in 2015 in totaal € 7.348 uitgegeven waarvan € 4.365 voor de aanvragen. De overige kosten zijn vooral opstartkosten geweest. De stichting heeft in 2014 hier een subsidie van €5000,- voor ontvangen.

Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds

Door het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds kunnen kinderen uit gezinnen met een laag inkomen meedoen aan activiteiten op het gebied van sport en cultuur. Het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds stelt financiële middelen beschikbaar voor jongeren t/m 18 jaar waarvan de ouders een inkomen hebben van maximaal 120% van het sociaal minimum. Beide fondsen leveren een grote bijdrage aan het vergroten van de sport- en cultuurparticipatie van deze doelgroep.

Het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds is een netwerkorganisatie bestaande uit een landelijke stichting en stedelijke en provinciale fondsen. Tynaarlo valt onder het Jeugdsportfonds Drenthe en Jeugdcultuurfonds Drenthe. Afstemming over de aanvragen vindt plaats met stichting Leergeld.

Cijfers Tynaarlo

In Tynaarlo wordt er in toenemende mate een beroep gedaan op beide fondsen. Vanuit het jeugdsportfonds werden 89 aanvragen gehonoreerd in 2014 en in 2015 ging het om 102. Het jeugdcultuurfonds is in 2014 gestart in de gemeente Tynaarlo en in dit jaar is er één aanvraag gedaan. In 2015 is dit gestegen tot 10 verstrekkingen. In onderstaande tabellen zijn de cijfers van de afgelopen jaren te zien.

Jeugdsportfonds:

2008	7
2009	12
2010	23
2011	25
2012	24
2013	55
2014	89
2015	102
Prognose 2016	120

Jeugdcultuurfonds:

2014	1
2015	10
Prognose 2016	20

Oorzaken stijging:

- *Inzet sport t.b.v. de transformatie in het sociale domein*

Sport wordt zeer gericht ingezet voor doelgroepen uit het sociale domein. In het primair onderwijs worden kinderen gescreend op sportdeelname en het hebben van een zwemdiploma. Met de ouders van bovenbouwleerlingen zonder diploma's of sportdeelname wordt contact gezocht. Samen met hen wordt gekeken wat de oorzaak hiervan is en wordt een oplossing gezocht. Waar het gebrek aan diploma's/sportdeelname is ingegeven door financiële beperkingen, wordt een beroep gedaan op het jeugdsportfonds.

- *Toegenomen sportdeelname asielzoekerskinderen*

In samenwerking met stichting Jade wordt gewerkt aan de sportdeelname van asielzoekerskinderen. Het gaat hier voor een groot gedeelte om het behalen van de zwemdiploma. Daarnaast is het voor de integratie van deze kinderen van grote waarde dat ze lid kunnen worden van een sportvereniging. Ook los van stichting Jade neemt de deelname van asielzoekerskinderen en vluchtelingen aan het jeugdsportfonds toe. Vaak gaat dit in samenwerking met vrijwilligers van Vluchtelingenwerk Noord Nederland.

- *Grotere bekendheid jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds*

Door investering in het netwerk de afgelopen jaren is de bekendheid van het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds toegenomen en daarmee ook het aantal aanvragen.

In 2016 heeft het jeugdsportfonds een subsidie ontvangen van € 35.000,- en het jeugdcultuurfonds van € 6.000,-. Vanuit de armoedegelden heeft Tynaarlo in 2016 € 4.000,- beschikbaar gesteld aan het jeugdsportfonds en € 3.000,- aan het jeugdcultuurfonds. Door de forse stijging van het aantal aanvragen is er een groot financieel tekort ontstaan. Om de aanvragen te kunnen honoreren heeft de raad (d.d. 16 februari 2016) besloten voor 2016 een extra bedrag van € 32.000 vanuit de reserve participatiebudget in te zetten voor het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds. Het gaat hier om een incidentele bijdrage voor één jaar.

Door het grote financiële tekort door de stijging van het aantal aanvragen, heeft de gemeente Tynaarlo een aanvraag ingediend bij het RDO fonds (Ridderlijke Duitse Orde Balije van Utrecht voor structurele financiële ondersteuning voor het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds. Tynaarlo is één van de gebieden waar de RDO zich met financiële hulpverlening specifiek op richt.

De RDO heeft besloten voor het jeugdsportfonds een bijdrage te leveren van € 6.000,- per jaar voor een periode van drie jaar (2017-2019). Daarnaast geven zij een bijdrage aan het jeugdcultuurfonds voor een bedrag van € 3.000,- voor één jaar. Na dit jaar wordt door de RDO bekeken of zij het jeugdcultuurfonds voor meerdere jaren willen ondersteunen, omdat dit nog in ontwikkeling is. Daarnaast komt er extra geld beschikbaar vanuit het Rijk voor het jeugdsportfonds. De Rijksimpuls is bedoeld om in twee jaar tijd extra kinderen in Nederland de kans te geven om te sporten en dansen.

Schuldhelpverlening

Vanaf 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) van kracht, waarmee gemeenten verantwoordelijk zijn om schuldhelpverlening uit te voeren. De uitvoering van schuldhelpverlening wordt in de gemeente Tynaarlo gedaan door de Gemeentelijke Kredietbank (GKB). De GKB richt zich op het oplossen van bestaande schulden, het voorkomen van nieuwe schulden en het bevorderen van de financiële zelfredzaamheid van de klant. De GKB biedt verschillende diensten: schuldregeling, budgetbeheer, beschermingsbewind, sociale kredietverlening en preventieve activiteiten.

Cijfers Tynaarlo

In 2015 hebben er 99 intakes plaatsgevonden. In 2014 waren dit er 123. Ook het aantal crisisinterventies is gedaald: van 12 in 2014 naar 7 in 2015. Wel stijgt het aantal mensen met budgetbeheer en het aantal mensen onder beschermingsbewind. Dit is een landelijke trend.

	2015	2014	2013	2012
Actieve budgetbeheer 01-01	111	94	114	126
Budgetbeheer geopend	44	48	49	43
Budgetbeheer gesloten	32	31	69	55
Actieve budgetbeheer 31-12	123	111	94	114
Actieve onder bewind stelling 01-01	36	33	26	22
Beschermingsbewind geopend	5	3	10	5
Beschermingsbewind gesloten	2	0	3	1
Actieve onder bewind stelling 31-12	39	36	33	26

Daarnaast is tussen 2014 en 2015 het gemiddelde aantal schuldeisers gestegen van 14 naar 16 en het gemiddelde schuldbedrag van €23.000,- naar €34.277,-.

Het beleid van de gemeente Tynaarlo omtrent schuldhulpverlening is beschreven in de nota "schuldhulpverlening 2014-2017". In 2017 zal deze nota geëvalueerd en herschreven worden.

Individuele inkomenstoelage

De individuele inkomenstoelage is een toeslag op de bijstandsuitkering voor wie al drie jaar een inkomen heeft gehad dat lager is dan 120% van de bijstandsnorm en geen perspectief heeft op inkomensverbetering. De inwoner dient wel in de afgelopen 12 maanden zich aantoonbaar ingespannen moeten hebben om werk te vinden of de kansen op werk te vergroten.

De individuele inkomenstoelage vervangt, met ingang van de komst van de Participatiewet per 1-1-2015, de langdurigheidstoelage. De individuele inkomenstoelage maakt onderdeel uit van het gemeentelijk minimabeleid.

In 2015 is de raad akkoord gegaan met een taakstelling op het Minimabeleid. Om er voor te zorgen dat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor de individuele inkomenstoelage is vanuit de armoedegelden hier een aanvulling op gekomen.

Uitgaven 2015 : €59.000,-. (begroot € 75.000).

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is beschikbaar voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm, bedoeld voor bijzondere kosten. Dit zijn extra, noodzakelijke kosten, die inwoners moeten maken om bijzondere omstandigheden te financieren (bijvoorbeeld ziekte). In 2015 constateert Werkplein Baanzicht Drentsche Aa (WPDA) dat de uitgaven voor de bijzondere bijstand sterk toenemen als gevolg van stijgende kosten bewindvoering.

In 2015 is de raad akkoord met een taakstelling op de bijzondere bijstand. Om er voor te zorgen dat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor de bijzondere bijstand¹ is vanuit de armoedegelden hier een aanvulling op gekomen.

Uitgaven 2015: €342.000 (begroot €286.000).

¹ De bijzondere bijstand is een openeinde regeling. Dit geldt ook voor de schuldhulpverlening.

Conclusie

In 2014 is ervoor gekozen het ondersteuningsaanbod in Tynaarlo uit te breiden. Tynaarlo heeft zich aangesloten bij de Voedselbank, Stichting Leergeld en het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds. Deze voorzieningen richten zich met name op kinderen met het doel om sociale uitsluiting te voorkomen. Hierdoor krijgen deze kinderen de kans om te participeren en mee te doen in de samenleving.

De ondersteuningsmogelijkheden voldoen in de behoefte van de doelgroep en worden effectief gebruikt. De laatste jaren zijn de aanvragen flink gestegen.

Het continueren van deze mogelijkheden is noodzakelijk om te zorgen dat mensen en met name kinderen kunnen meedoen in de samenleving. Dit past bij onze visie voor het sociaal domein (Iedereen heeft Talent, 2012):

'Wij vinden het belangrijk dat iedereen meedoet, elkaar kan ontmoeten en dat mensen oog voor elkaar hebben. Mensen realiseren hun kansen en ontplooiing vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en kunnen dat geheel of grotendeels zelf. Waar het niet lukt, organiseren we als gemeente een vangnet.'

We kunnen constateren dat er minder geld nodig is voor de individuele inkomensvoetstuk, terwijl de uitgaven op de bijzondere bijstand hoger worden. Een deel van de hogere uitgaven op de bijstand is te verklaren door hogere bewindvoeringskosten. Vanuit de Drentsche Aa -verband is dit inmiddels opgepakt en wordt bekeken of op een andere manier hier mee kan worden omgegaan.

De organisaties die ondersteuning bieden aan mensen met financiële problemen / in armoede, kunnen nog meer gezamenlijk zich inzetten voor de doelgroep. De organisaties komen jaarlijks bij elkaar, maar de samenwerking met elkaar en de sociale teams en ook de organisaties rondom schulden/armoede die niet in deze rapportage worden benoemd kan versterkt worden. Wij zullen ons hiervoor het komende jaar voor blijven inzetten.

De gemeente zet met de extra armoedegelden in op ondersteuningsmogelijkheden, waarbij het accent ligt op het voorkomen van een sociaal isolement bij kinderen. Veelal gaat het om de grens van een inkomen van maximaal 120% van het sociaal minimum. Uit de praktijk (ook landelijk) wordt gesignaleerd dat ook steeds meer mensen boven deze grens of zelfs met een hoog inkomen leven met financiële problemen of in armoede. Dit komt door de vele aspecten van armoede. Niet alleen de hoogte van het inkomen is dus van belang, maar ook de lasten en de mate van grip op geld. Ten aanzien van deze inwoners heeft Tynaarlo weinig ondersteuningsmogelijkheden, omdat het ondersteuningsaanbod niet beschikbaar is voor inwoners boven de grens van 120% van het sociaal minimum. Deze trend en het ondersteunen van deze doelgroep komt ook op in andere gemeenten. Vroegsignalering, preventie en financiële zelfredzaamheid zijn hier belangrijke aandachtspunten.

Verdeling armoedegelden 2017

Verdeelvoorstel 2017:

	Aanvraag 2017	Beschikbaar 2017: €5.000 Voorstel:
St. Voedselbank M-Drenthe	6.500	5.000
St. Leergeld	7.000	5.000
Jeugdsportfonds	30.000	16.000
Jeugdcultuurfonds	8.000	5.000
Bijzondere bijstand		30.000
Schuldhelpverlening		24.000
Totaal		85.000

Toelichting:

- Voedselbank: de stichting Voedselbank Midden-Drenthe heeft een subsidieaanvraag ingediend met een subsidieverzoek van € 6.500 voor 2017. De stichting geeft aan dat de huisvestingslasten in de afgelopen jaren fors zijn toegenomen en dat de exploitatie niet voldoende is om dit te kunnen bekostigen. Wij menen echter dat een beperkt deel van de huisvestingslasten bij de gemeente op haar conto kan worden geschreven: het uitgiftepunt is in Zuidlaren. In 2017 worden minder inwoners verwacht bij de Voedselbank. Een verhoging van de subsidie van €4000 naar € 5.000 vinden wij daarom reëel.
- Stichting Leergeld heeft een aanvraag ingediend van € 7.000. Gezien het overschot dat de organisatie heeft (€31.300) stellen we voor de hoogte van de subsidie ad. € 5.000 te continueren.
- De groei ten aanzien van het Jeugdcultuurfonds (JCF) en Jeugdsportfonds (JSF) komt ook naar voren in de subsidieaanvragen. Door het grote financiële tekort door de stijging van het aantal aanvragen, heeft de gemeente Tynaarlo een aanvraag ingediend bij het RDO fonds (Ridderlijke Duitse Orde Balije van Utrecht). Begin september heeft de RDO deze aanvraag behandeld en besloten voor het JSF een bijdrage te leveren van € 6.000,- per jaar voor een periode van drie jaar (2017-2019). Daarnaast geven zij een bijdrage aan het JCF voor een bedrag van € 3.000,- voor één jaar en kijken na dit jaar of ze voor meerder jaren een bijdrage toezeggen voor het JCF omdat dit nog in ontwikkeling is. Vanuit de beschikbare armoedemiddelen stellen we voor een bijdrage van € 16.000,- aan het JSF en € 5.000,- aan het JCF beschikbaar te stellen. Daarnaast komt er extra geld beschikbaar vanuit het Rijk voor het JSF. Door de bijdrage vanuit het Rijk en het RDO fonds wordt het eerdere grote financiële tekort minimaal.
- Omdat de kosten bijzondere bijstand toenemen, stellen we voor de bijdrage vanuit de armoedegelden te verhogen en geen bijdrage meer beschikbaar te stellen voor de individuele inkomensvoet, omdat hier regulier voldoende middelen voor beschikbaar zijn.
- De bijdrage aan de schuldhulpverlening wordt verlaagd naar €24.000, omdat enige teruggang in het aantal intakes zichtbaar is.